

ZARZĄDZENIE NR 3083/2023
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 23 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady Rady Miasta Krakowa projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ogłoszenia zamiaru podziału samorządowej instytucji kultury Krakowskie Biuro Festiwalowe i wyodrębnienia z niej jednostki organizacyjnej celem utworzenia nowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688), zarządza się, co następuje:

§ 1. Postanawia się przyjąć i przekazać pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ogłoszenia zamiaru podziału samorządowej instytucji kultury Krakowskie Biuro Festiwalowe i wyodrębnienia z niej jednostki organizacyjnej celem utworzenia nowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Miasta Krakowa.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KRAKOWA
z dnia

w sprawie ogłoszenia zamiaru podziału samorządowej instytucji kultury Krakowskie Biuro Festiwalowe i wyodrębnienia z niej jednostki organizacyjnej celem utworzenia nowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 9 ust. 1, art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) w związku z art. 9 ust. 1 i 2, art. 18 ust. 3 oraz art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194, z 2023 r. poz. 1662), uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Ogłasza się zamiar podziału samorządowej instytucji kultury: Krakowskie Biuro Festiwalowe, zwanej dalej KBF i wyodrębnienia z niej jednostki organizacyjnej celem utworzenia nowej, samorządowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem.

2. Przyczyną zamierzonego podziału KBF i utworzenia nowej instytucji kultury jest zamiar finalizacji długoletnich planów Miasta Krakowa dotyczących stworzenia w Krakowie wyspecjalizowanej instytucji kultury dedykowanej literaturze i językowi o profilu społeczno – edukacyjno – wystawienniczym.

§ 2. 1. Podział samorządowej instytucji kultury, o którym mowa w § 1, nie spowoduje uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań przez KBF.

2. Informacja o zamiarze podziału KBF i utworzenia nowej instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem wraz z uzasadnieniem zostanie podana do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Krakowa, na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa oraz w siedzibie KBF.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Krakowskie Biuro Festiwalowe (w skrócie: KBF lub Biuro) jest samorządową instytucją kultury, utworzoną na podstawie uchwały nr LXIX/681/97 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 1997 r. w sprawie utworzenia gminnej instytucji kultury: „Krakowskie Biuro Festiwalowe” (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2018 r. poz. 4020 ze zm.).

Zgodnie z obowiązującym statutem KBF (w brzmieniu nadanym uchwałą nr LVII/1661/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 maja 2021 r.), Biuro prowadzi działalność zgodną ze strategicznymi celami Organizatora w zakresie tworzenia zróżnicowanej, oryginalnej, interdyscyplinarnej, kulturotwórczej i konkurencyjnej oferty odpowiadającej najnowszym trendom w kulturze. Natomiast zadania, ze względu na które podjęto zamiar podziału Biura dotyczą promowania czytelnictwa i koordynacji działań związanych z przyjętym uchwałą nr XXXVII/632/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia programu Kraków – Miasto Literatury UNESCO (rozdz. II par. 3 ust. 5 pkt 19 statutu KBF).

W Krakowskim Biurze Festiwalowym od momentu nadania Krakowowi statusu Miasta Literatury UNESCO (2013) funkcjonuje zespół merytoryczny, który we współpracy z Wydziałem Kultury i Dziedzictwa Narodowego opracował ww. program Kraków Miasto Literatury UNESCO. Jednym z projektów przewidzianych do realizacji w tym programie jest utworzenie w Krakowie „Narodowego Centrum Literatury i Języka w Składzie Solnym”. Działania na rzecz powstania miejsca dla literatury w Krakowie sięgają kilkunastu lat wstecz. W toku analiz i dyskusji podjęto decyzję o jego lokalizacji w historycznym Składzie Solnym przy ul. Na Zjeździe 8 na krakowskim Zabłociu. Plany dotyczące zagospodarowania tego obiektu początkowo skupiały się na stworzeniu w nim Muzeum Historii Podgórze oraz Domu Literatury - Centrum kreatywności. W toku prac powstała wizja, której celem jest oddanie tego miejsca nowej instytucji kultury dedykowanej literaturze.

Prace organizacyjne związane z poszczególnymi etapami realizacji docelowej siedziby Centrum Literatury i Języka Planeta Lem zostały powierzone KBF. Dzięki działaniom dyrekcji i zespołu KBF został ogłoszony międzynarodowy, dwuetapowy i realizacyjny konkurs architektoniczno-urbanistyczny na projekt Centrum Literatury i Języka Planeta Lem, którego zwycięzcą została pracownia architektoniczna JEMS Architekci Sp. z o.o. Międzynarodowe jury uargumentowało zwycięski projekt następująco: „Za stworzenie elastycznej struktury przestrzennej, która może przyjąć różne wymagania użytkowników, za propozycje wież tworzących wyrazisty znak w przestrzeni, za propozycję kodu adekwatnego do twórczości Stanisława Lema, za powiązanie geometrii projektowanego budynku z istniejącym Składem Solnym, za umiejętne rozwiązanie ograniczeń miejsca i wymagań miejscowego planu, zagospodarowania przestrzennego, oraz za rozwiązania techniczne i architektoniczne uwzględniające wymagania oszczędności energii”. Na obiekt, zlokalizowany na krakowskim Zabłociu przy ul. Na Zjeździe 8, nad Wisłą, składać się będzie zrewitalizowany budynek dawnego Składu Solnego z 1787 roku oraz dobudowana bryła nowego budynku we wschodniej części terenu inwestycji oraz przyległy ogród. Budynek powstały nieopodal bulwarów wiślanych łączyć będzie potencjał społeczny trzech dzielnic: Zabłocia, Podgórze i Kazimierza,

a ze względu na bliskość stacji kolejowej Zabłocie – skomunikowany będzie z całym miastem i regionem. Jego architektura powstała w harmonii z otoczeniem i kontekstem miejsca, m.in. Placem Bohaterów Getta, wyrazistą bryłą Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteca, a także w bliskości z muzeum MOCAK i oddziałami Muzeum Krakowa: Fabryką Emalia Oskara Schindlera i Apteką pod Orłem. Zamknięty, wraz z rozstrzygnięciem jest również konkurs na System Identyfikacji Wizualnej Centrum, którego zwycięska praca pokazuje w atrakcyjny sposób przyszły wizerunek Centrum Literatury i Języka Planeta Lem.

W latach 2016 – 2023 pozyskano wszelkie niezbędne dokumenty dotyczące planowanej inwestycji, tj. dokumentację projektową, opinie i ekspertyzy oraz założenia funkcjonalno-użytkowe. Aktualnie Miasto dysponuje pełną dokumentacją projektową oraz pozwoleniem na budowę. Koszt poniesionych przez Miasto dotychczas nakładów to prawie 7 mln zł, a źródłem finansowania były dotacje celowe inwestycyjne przyznawane KBF.

Na tej kanwie istnieje potrzeba, aby już teraz podjąć działania, które mają na celu wyłączenie z wielofunkcyjnej działalności kulturalnej KBF, jednostki specjalizującej się w literaturze. Wyodrębniona, nowa instytucja pn. Centrum Literatury i Języka Planeta Lem (dalej zwana Planeta Lem lub Centrum) powstanie w oparciu o pracowników KBF z działu literackiego wraz z Kuratorem programu Kraków Miasto Literatury UNESCO, działu zarządzania projektami oraz działów: administracyjnego, prawnego i finansowego. Cyt. pracownicy zespołu KBF posiadają doświadczenie, wiedzę, kompetencje merytoryczne i będą stanowić trzon Centrum. Nowa instytucja będzie także wyposażona w majątek rzeczowy i wartości niematerialne i prawne. Jej głównymi zadaniami w pierwszych latach działalności będzie wzmacnianie specjalizacji sektora literackiego oraz przeprowadzenie kolejnych etapów inwestycji w oparciu o pozyskane środki z funduszy zewnętrznych – zarówno unijnych, np. z programu FENiKS na lata 2021-2027, jak i ministerialnych.

Dzięki staraniom władz Miasta, trwające rozmowy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zostały poparte podpisaniem w dniu 11 października 2023 roku listu intencyjnego w sprawie podjęcia przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspólnego z Gminą Miejską Kraków współprowadzenia instytucji kultury pod nazwą Centrum Literatury i Języka Planeta Lem. Współprowadzenie nowej instytucji przez Gminę Miejską Kraków i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego daje stabilność finansową potwierdzoną 10-letnią umową.

Powstała w wyniku podziału nowa instytucja kultury, na podstawie art. 20 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194 ze zm.), pozwoli na mniejsze obciążenie finansowe Gminy, niż miałyby to miejsce przy powoływaniu nowej instytucji kultury (w szczególności dotyczy to przeniesienia dokumentacji projektowej o wartości prawie 7 mln. zł). W przypadku podziału, KBF przeniesie nieodpłatnie, zgodnie z zasadami przyjętymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.), na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych na rzecz nowo utworzonej instytucji kultury zarówno wartości niematerialne jak i prawne oraz składniki majątkowe, a także zobowiązania i wierzytelności w części dotyczącej wydzielanej części KBF. Nowa instytucja przejmie też na podstawie art. 23¹

Kodeksu pracy, wyodrębniony zespół pracowników KBF. Proponowana procedura podziału jest także prostsza formalnie i bardziej ekonomiczna, niż tworzenie nowej instytucji od podstaw. Planowane jest powierzenie zarządzania nową instytucją KBF, zgodnie z art. 15a ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Oczekiwanym skutkiem podziału KBF i utworzenia nowej instytucji kultury będzie finalizacja długoletnich planów Miasta Krakowa dotyczących stworzenia w Mieście jednej z pierwszych instytucji kultury dedykowanej literaturze i językowi o profilu społeczno – edukacyjno – wystawienniczym, prowadzącej także działalność wydawniczą i badawczą oraz zajmującej się promowaniem twórczości Patrona Centrum – Stanisława Lema. Efektem końcowym będzie zagospodarowanie i rewitalizacja obszarów postindustrialnych z uwzględnieniem aktualnych potrzeb społecznych i historycznego dziedzictwa kulturowego. Powstanie wielofunkcyjnego centrum literackiego z siedzibą w dawnym Składzie Solnym, wpisuje się także w strategię rozwoju Miasta Krakowa, w tym rewitalizację dzielnicy Zabłocie, jak również jest zgodne z celami strategicznymi Miasta Krakowa opisanymi w Strategii Rozwoju Krakowa do 2030, Programie Rozwoju Kultury do roku 2030 oraz aplikacją Krakowa do Sieci Miast Literatury UNESCO i uchwałą Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia programu Kraków Miasto Literatury UNESCO (z 2016r.). Status Krakowa jako Miasta Literatury UNESCO umacnia się od 10 lat i stanowi ogromny potencjał do rozwoju. Tylko dedykowana literaturze nowa instytucja kultury może ten potencjał wykorzystać i rozwijać.

Nie bez powodu na Patrona nowej instytucji kultury został wybrany Stanisław Lem - krakowianin z zamieszkania i jedna z najbardziej rozpoznawalnych postaci na arenie międzynarodowej. Jego dzieła i eseje filozoficzne inspirowały współczesnych twórców i artystów ze wszystkich dziedzin sztuki. W szczególności jego powieści fantastyczno-naukowe, w których objawia się geniusz futurologiczny autora, są przedmiotem licznych ekranizacji, a nawet adaptacji przez twórców gier komputerowych. Lem to absolutna ikona w międzynarodowym obiegu literatury i myśli filozoficzno – literackiej. Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa oraz KBF zadbał o pozyskanie praw do nazwy „Lem” dla nowej instytucji. Wykorzystanie potencjału nazwiska Patrona od początku będzie stawiało Centrum w orbicie zainteresowania zarówno ze strony twórców literackich jak i branży nowych technologii w kraju i zagranicą.

Wartością dodaną dla nowo powstającej instytucji jest bliskie otoczenie Instytutu Literatury i Instytutu Książki, narodowych instytucji kultury z siedzibami w Krakowie działającymi w zakresie promocji polskiej literatury współczesnej. Planeta Lem ma być również partnerem międzynarodowych festiwali literackich odbywających się w Krakowie. Stworzenie nowej instytucji ułatwi pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych, zarówno na realizację inwestycji związanej z adaptacją dawnego Składu Solnego na siedzibę Centrum, jak również jako podwalinę finansowo – merytoryczną dla działalności statutowej, w tym pod nowe inicjatywy współtworzone ze środowiskami z Polski i z zagranicy.

Niniejsza uchwała nie pociąga za sobą skutków finansowych po stronie Gminy Miejskiej Kraków, w szczególności nie wpłynie na dochody i wydatki Miasta, nie wymaga zwiększenia zatrudnienia do obsługi realizacji zadania oraz nie wymaga poniesienia innych dodatkowych wydatków na funkcjonowanie Urzędu Miasta Krakowa.